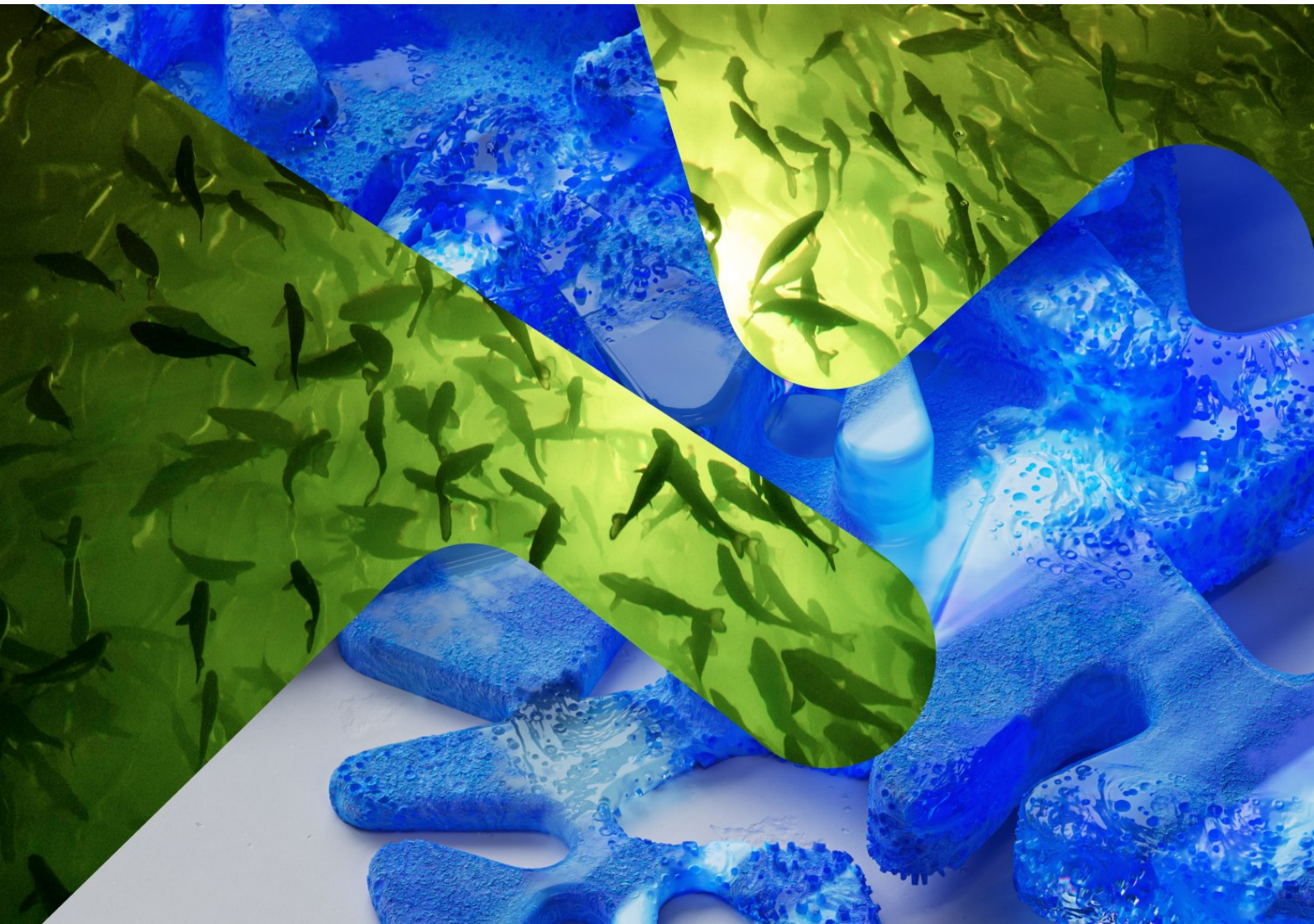
Samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr

FoU-virkemidler for bærekraftig fôr

Innhold

Innledning og formål med rapporten 3
TRL og modenhet som sorteringsprinsipp 4
Nasjonale virkemiddelaktører og sektorordninger 6
Europeiske virkemidler 8
Regionale, fylkeskommunale og mobiliserende ordninger 11

Microsoft Copilot er benyttet som støtteverktøy i arbeidet med språkvask, strukturering og bearbeiding av tekst i denne rapporten. Copilot har ikke bidratt med faglige vurderinger, analyser eller anbefalinger. Rapportens innhold, konklusjoner og anbefalinger er utarbeidet og kvalitetssikret av sekretariatet for samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr, som står fullt og helt ansvarlig for innholdet.

Innledning og formål med rapporten

Denne rapporten er utarbeidet på vegne av Samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr[1], i samarbeid med Samfunnsoppdraget om sirkulærøkonomi[2], og med bidrag fra Forskningsrådet, Innovasjon Norge/Bionova, FFL/JA, FHF, Eksfin, SIVA og Fiskeridirektoratet. Rapporten ønsker å gi en samlet oversikt over FoU- og innovasjonsvirkemidler som finne per i dag (høsten 2026), som kan bidra til å realisere målene i oppdragene. Oversikten er ikke uttømmende og må ses som et øyeblikksbilde, ettersom virkemiddelapparatet er i kontinuerlig utvikling.

Samfunnsoppdragene har flere felles behov, blant annet knyttet til forskning, innovasjon, mobilisering, pilotering, demonstrasjon, skalering og utvikling av nye verdikjeder. Samtidig har de ulik tematisk og sektoriell innretning. Noen virkemidler er derfor relevante for begge samfunnsoppdragene, mens andre primært retter seg mot problemstillinger, sektorer eller aktørgrupper som er sterkere i ett av dem. Rapporten søker å synliggjøre både disse forskjellene og mulighetene for å koble oppdragene gjennom tverrgående prosjekter innen blant annet bioøkonomi, sirkulær ressursutnyttelse, sidestrømmer, industrielle symbioser, teknologiutvikling og nye verdikjeder.

Utvikling av nye og bærekraftige fôrløsninger krever tilgang til finansiering gjennom et sammensatt virkemiddelapparat som dekker hele verdikjeden: fra kunnskapsutvikling og tidlig forskningsbasert utprøving, via teknologiutvikling, pilotering og demonstrasjon, til investeringer, skalering og eksport. I rapporten «På vei mot bærekraftig fôr–20 grep for 2026[3]» beskrives flere barrierer for utvikling av nye bærekraftige fôrråvarer, blant annet barrierer, barrierer, barrierer og systembarrierer. Rapporten peker også på behovet for sterkere oppskalering, pilotering og kommersialisering, og på at nye fôringredienser ikke tas i bruk i tilstrekkelig omfang. Et sentralt budskap i rapporten er at utfordringen ikke primært ligger i mangel på ideer eller teknologi, men i å få nye løsninger gjennom de kapitalkrevende fasene mellom forskning og kommersiell bruk.

Som oppfølging av rapportens beskrivelse av finansielle barrierer og behovet for økt pilotering og oppskalering, er det her utarbeidet en oversikt over relevante virkemidler som allerede er tilgjengelige i det norske virkemiddelapparatet. Oversikten skal gjøre det enklere å identifisere støtteordninger for forskning, innovasjon, demonstrasjon og tidlig oppskalering av bærekraftige fôrråvarer. Den omfatter ikke finansieringsmuligheter i de senere kommersialiseringsfasene, men retter seg mot virkemidler som kan bidra til å redusere risiko og akselerere utviklingen av nye løsninger. Utviklingsløpene kan omfatte nye råvarer, nye ingredienser, utnyttelse av sidestrømmer, dokumentasjon av ernærings- og miljøeffekter, prosessutvikling, pilotering, investering, markedsintroduksjon og eksport. I denne oversikten framstilles virkemiddelapparatet som et finansieringsløp. Det gjør det lettere å se hvilke virkemidler som passer i ulike faser, hvem som kan være søker eller partner, og hvordan ordninger kan kombineres. Det finnes mange virkemidler som bidrar gjennom «dødens dal», men ingen enkeltordning som alene tar et prosjekt fra forskning til marked. Suksess forutsetter ofte at flere virkemidler kobles sammen i et sammenhengende finansieringsløp.

For å gjøre denne oversikten brukervennlig har vi valgt å dele rapporten inn i tre innganger; som forskningsinstitusjon, bedrift og konsortium/verdikjede. Vi har lagt ved en tabell[4] som viser mer detaljer om hvert virkemiddel (inkludert institusjon, type virkemiddel, størrelse, informasjon, spesifikke krav og lenke til hjemmesiden). Merk at det også finnes andre relevante finansieringskilder, som NovoNordisk, fond og stiftelser, men disse er ikke omtalt i denne oversikten. Det er også viktig å merke seg at ikke alle virkemidlene har utlysninger som er direkte rettet mot fôr eller fôrråvarer eller mot sirkulærøkonomi. Flere av ordningene er tematiske og retter seg mot områder som matsystemer, bioøkonomi, industriell symbiose, prosessindustri, energiomstilling, skogbasert bioøkonomi eller sirkulære verdikjeder. Likevel kan disse være relevante for fôrrelaterte problemstillinger dersom prosjektene omfatter eksempelvis nye proteinkilder, biomasseutnyttelse, sidestrømmer, ingrediensutvikling, ressurseffektivitet,

[1] Berekraftig fôr

[2] Sirkulær økonomi

[3] På vei-barekraftig-20-grep-2026.pdf

[4] Tabell med virkemidler.xlsx

bioraffinering eller bærekraftige produksjonssystemer. Oversikten må også betraktes som indikativ, og ikke nødvendigvis uttømmende.

De tre inngangene nedenfor er felles for begge samfunnsoppdragene. Hvilke ordninger som er mest aktuelle, vil likevel avhengig av tematisk innretning. Fôr-, jordbruks-, fiskeri- og havbruksrettede ordninger vil typisk ha størst direkte relevans for prosjekter innen bærekraftig fôr, mens virkemidler for sirkulærøkonomi, industriell symbiose, energi- og ressurseffektivitet, prosessindustri og regional omstilling kan være mer direkte rettet mot det andre samfunnsoppdraget. Prosjekter som kobler råvarer, sidestrømmer, teknologi, industri og marked, kan samtidig bygge bro mellom oppdragene.

Hvis du er forskningsinstitusjon

- typiske behov: Kunnskapsgrunnlag, metodeutvikling, dokumentasjon, samarbeid med næringsliv
- typiske virkemidler: Forskningsrådet, FFL/JA og FHF, EU/Horisont Europa

Hvis du er bedrift

- typiske behov: Etablering/oppstart, utvikling, testing, pilotering, markedsavklaring, investering og vekst
- typiske virkemidler: Forskningsrådet, Innovasjon Norge, SkatteFUNN, lån/garantier, Enova, Siva, Eksfin, Horisont Europa og Doga

Hvis dere er konsortium eller verdikjede

- typiske behov: Mobilisering, partnerskap, felles infrastruktur, større FoU-løp på tvers av sektor og/eller verdikjeder og industrielle symbioser
- typiske virkemidler: Grønn plattform, EU-partnerskap, regionale ordninger, klynger, Siva/Norsk katapult

Fase	Typiske spørsmål	Mulig finansieringslogikk
1. Idé og behov	Hvilket problem løses, og hvilken råvare- eller sidestrøm kan utnyttes?	Egeninnsats, mobilisering, oppstartsvirkemidler (Innovasjon Norge), næringshager, regionale eller lokale ordninger.
2. Mobilisering og forprosjekt	Hvem må samarbeide, og hva må avklares før et større prosjekt?	Regionale/fylkeskommunale ordninger, sirkulære huber, forprosjektmidler.
3. Kunnskapsgrunnlag og FoU	Hvilken dokumentasjon, metodeutvikling og vitenskapelig validering trengs?	Forskningsrådet, FFL/JA, FHF, EU, RFF.
4. Utvikling og testing	Kan løsningen utvikles, testes og verifiseres i relevant skala?	Forskningsrådet, FFL/JA, tilskudd og lån hos Innovasjon Norge, Siva/Norsk katapult, SkatteFUNN, samarbeidsprosjekter, EU.
5. Pilotering og demonstrasjon	Kan løsningen demonstreres teknisk, kommersielt og regulatorisk?	Innovasjon Norge, Enova, Siva/Norsk katapult, Grønn plattform, EU.
6. Skalering og investering	Hva trengs for industriell oppskalering og kapitaltilgang?	Lån og garantier hos Innovasjon Norge, Enova, Siva, Eksfin, privat kapital.
7. Marked, eksport og kontrakter	Hvordan håndteres kontrakter, eksport og likviditet og risiko?	Eksfin, Innovasjon Norge, internasjonal rådgivning og markedsstøtte.

Tabell 1: Fra idé til industriell verdikjede

TRL og modenhet som sorteringsprinsipp

TRL-skalaen (Technology Readiness Level readyness-level) er et nyttig rammeverk for å strukturere virkemidlene, selv om den opprinnelig er utviklet for teknologiutvikling, og den må derfor tolkes bredere når den skal brukes på biologiske prosesser, fôringredienser og sirkulære verdikjeder. I denne rapporten brukes TRL 1–9 som utgangspunkt, fra grunnleggende prinsipper og konseptbevis til fullskala prototype, kvalifisert løsning og kommersiell drift over tid. Det er viktig å merke seg at i denne rapporten

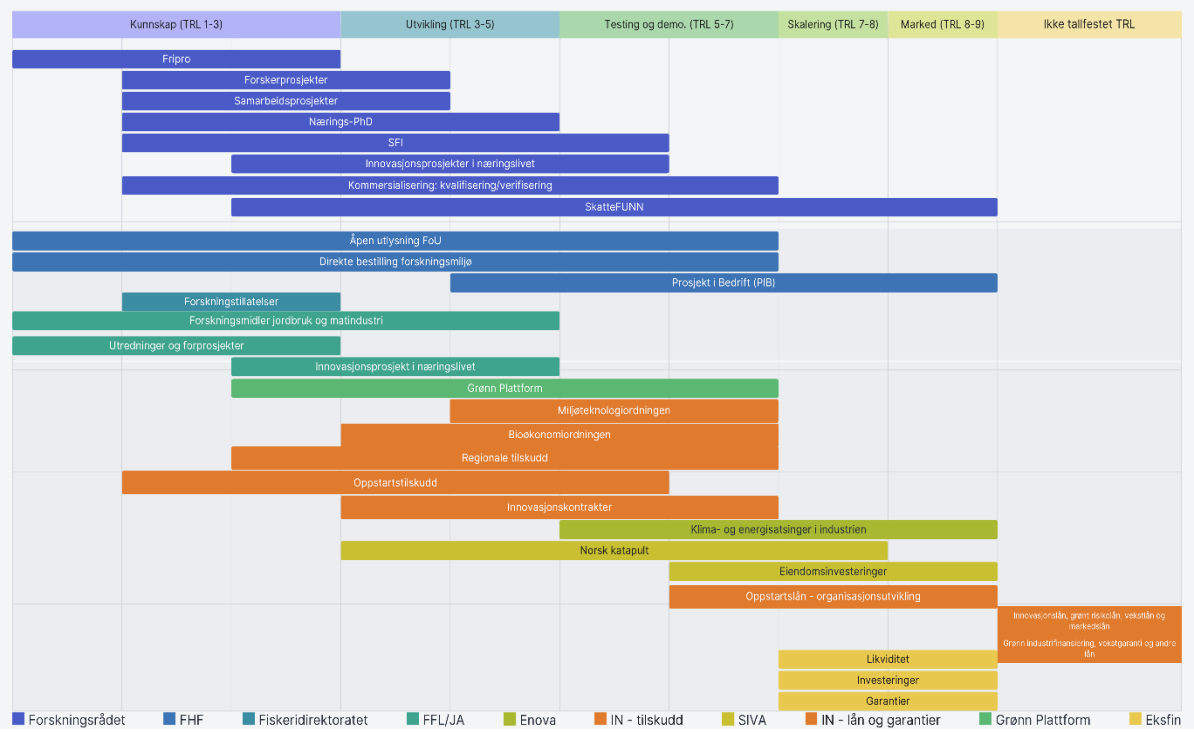
brukes TRL som en praktisk sorteringsakse, ikke som en presis juridisk klassifisering, og de ulike virkemidlene kan tillate prosjekter med andre TRL-nivåer enn skissert her. For biologiske og industrielle fôr-løp vil modenhet også handle om andre faktorer, slik som råstofftilgang, dokumentasjon av effekt og bærekraft, regulatoriske avklaringer, forretningsmodell, investeringskapasitet, partnerskap og markedsaksept. Ulike begreper på teknologisk og industriell modenhet er brukt, men vi foreslår at virkemidlene settes i en «TRL-skala» utgått fra EUs definisjon (hentet fra [5].) I samme artikkel er det også satt en Business Readiness Level (BRL) som samsvarer med TRL, og som kan være til ytterligere hjelp.

[5] Business Readiness Level (BRL) og Technology Readiness Level (TRL) | Innovasjon Norge

Nasjonale virkemiddelaktører og sektorordninger

De nasjonale virkemiddelaktørene dekker store deler av utviklingsløpet fra forskning og kunnskapsutvikling til testing, pilotering, investering, skalering og eksport. Dette nivået omfatter både brede virkemiddelaktører, som Forskningsrådet, Innovasjon Norge, Enova, Siva og Eksfin, og sektorfinansierte ordninger som FFL/JA[6], FHF[7] og Fiskeridirektoratets forskningstillatelser[8]. Figuren under viser en forenklet plassering av sentrale nasjonale virkemiddelaktører og sektorordninger langs TRL-/modenhetsaksen. Plasseringen må leses som en praktisk sortering, ikke som en absolutt klassifisering, siden enkelte ordninger kan dekke flere faser eller ikke oppgir presist TRL-nivå.

For begge samfunnsoppdragene er de brede nasjonale virkemidlene viktige, men den direkte relevansen varierer. Sektorordninger som FFL/JA, FHF og forskningstillatelser er særlig tett knyttet til fôr-, jordbruks-, fiskeri- og havbruksrelaterte utviklingsløp. Brede ordninger hos Forskningsrådet, Innovasjon Norge, Siva, Enova og Eksfin kan i større grad anvendes på tvers, blant annet når prosjektene omfatter teknologiutvikling, sirkulær ressursbruk, industrielle partnerskap, testinfrastruktur, investering, skalering eller eksport.

Figur 1. Nasjonale virkemiddelaktører og sektorordninger langs TRL-skalaen. Figuren viser en forenklet plassering av relevante nasjonale virkemidler fra tidlig forskning og kunnskapsutvikling til testing, skalering, marked og eksport. Lån som virkemiddel handler og om/når bedriften kan betjene lån og renter.

[6] Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri (FFL/JA) finansierer forskning og innovasjon i hele verdikjeden fra primærledd til industri- og forbrukerledd. Prosjektene skal dekke viktige kunnskapsbehov og ha god brukermedvirkning, Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri - Landbruksdirektoratet.

[7] FHF- Fiskeri og havbruksnæringens forskningsfinansiering, Forside – FHF.

[8] Forskningstillatelser | Fiskeridirektoratet

Hva slags prosjekter passer her?

Nasjonale virkemidler passer særlig for prosjekter som har et definert utviklingsbehov og et tydelig faglig, teknologisk, kommersielt eller industrielt mål. Det kan være forskning på nye råvarer og fôringredienser, dokumentasjon av ernærings- og miljøeffekter, utvikling og testing av prosesser, pilotering, investering i produksjons-teknologi og -fasiliteter eller finansiering av markedsintroduksjon og eksport.

Hvilke aktører kan søke?

Målgruppa varierer mellom ordningene. Forskningsrådets virkemidler retter seg typisk mot forskningsinstitusjoner, ofte i samarbeid med næringsliv eller offentlig sektor. Innovasjon Norges finansielle virkemidler retter seg mot bedrifter i etablerings-, vekst- og omstillingsfase. FFL/JA er relevant for aktører i jordbruks- og matindustriverdikjeden, mens FHF er relevant for fiskeri- og havbruksnæringen. Eksfin, Enova og Siva retter seg i større grad mot bedrifter, industrielle prosjekter, test- og investeringsbehov eller eksportrettet virksomhet.

Hvor i utviklingsløpet passer ordningene?

De nasjonale ordningene kan dekke hele utviklingsløpet, men med ulike tyngdepunkter. Forskningsrådet, FFL/JA, FHF og forskningstillatelser er særlig relevante i tidlig og midtre fase, der kunnskapsgrunnlag, dokumentasjon og forskningsbasert utprøving står sentralt. Sivas virkemidler er innrettet mot fasen fra teknologiutvikling/pilotering og industriell skalering, der testfasiliteter, industriell infrastruktur og risikoreduserende investeringer bidrar til at flere gode prosjekter realiseres som konkurransedyktig industri i Norge. Innovasjon Norges tilskuddsordninger er særlig relevante for utvikling og testing (pilotering og demonstrasjon), mens lån og garantier i større grad understøtter skalering, kommersialisering, investeringer, vekst og arbeidskapital. Eksfin hører primært hjemme i sen fase, knyttet til marked, eksport, kontrakter og finansiell risiko.

Hvordan kobles dette videre til neste finansieringssteg?

Nasjonale virkemidler kan fungere både som første finansieringsinngang og som mellomledd til større løp. Et forprosjekt eller forskningsprosjekt kan lede til innovasjonsprosjekt, test og pilotering. En vellykket pilot kan danne grunnlag for videre industriell pilotering og skalering, lån, garantier, investering eller eksportfinansiering. Nasjonale virkemidler kan også brukes til å modne prosjekter for europeiske søknader, eller bygge videre på regionale forprosjekter og mobiliseringsløp.

Eksempler på bruk i samfunnsoppdragenes utviklingsløp

Et prosjekt eller en bedrift som utvikler en ny landbasert fôrråvare kan starte med forskningsmidler eller FFL/JA for å dokumentere råstoff, prosess og effekt. Deretter kan en bedrift søke tilskudd fra Innovasjon Norge eller SkatteFUNN til utvikling, testing og pilotering. Dersom løsningen skal skaleres industrielt, kan Enova, Siva/Norsk katapult og/eller Siva eiendomsinvesteringer, lån fra Innovasjon Norge eller Eksfin bli relevante i senere faser.

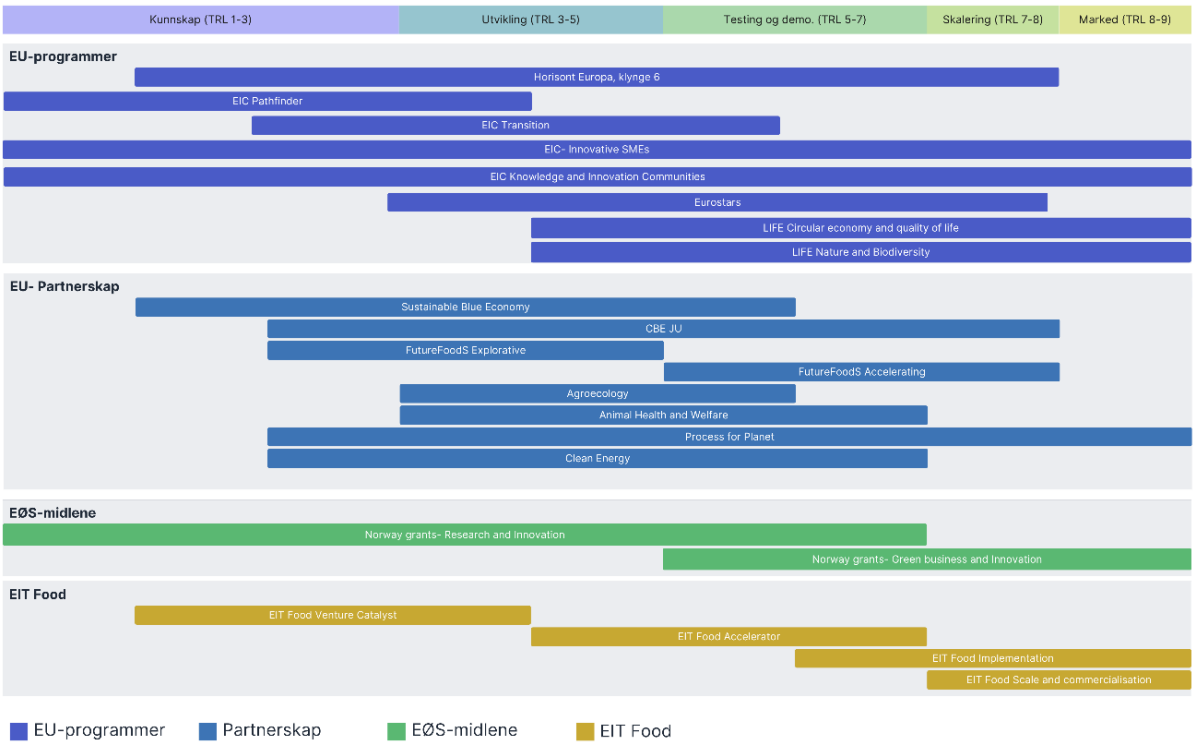
Europeiske virkemidler

Europeiske programmer, partnerskap og finansieringsordninger kan gi viktige innganger for forskning, innovasjon og næringsutvikling innen bærekraftig fôr, alternative råvarer, bioøkonomi og industrielle verdikjeder. Slike virkemidler er særlig relevante når problemstillingene krever internasjonale konsortier, større FoU-løp, tilgang til europeiske nettverk eller kobling mellom forskning, innovasjon, demonstrasjon og kommersialisering.

Det europeiske virkemiddelapparatet er veldig omfattende og i kontinuerlig utvikling, med nye partnerskap, utlysninger og finansieringsordninger som etableres eller endres over tid. Enkelte relevante programmer eller nasjonale medfinansieringsordninger kan derfor være utelatt. Det bør også tas høyde for at EUs forsknings- og innovasjonssystem står foran betydelige endringer i perioden fram mot neste langtidsbudsjett etter 2027. EU arbeider med utviklingen av nye Horisont Europa for perioden 2028-2034, og både organisering, finansieringsmekanismer, budsjettstørrelser og partnerskapsstruktur kan bli endret. I tillegg til nye Horisont Europa har Europakommisjonen foreslått et Europeisk konkurranseevnefond for perioden 2028-2034, som skal støtte næringsutvikling, innovasjon og skalering. Horisont Europa og konkurranseevnefondet skal finansiere de samme tematiske områdene, fra forskning til marked, innovasjon og skalering. Relevansen, innretningen og tilgjengeligheten til flere av virkemidlene i denne oversikten kan derfor endre seg i løpet av de kommende årene. Flere av dagens partnerskap og programmer forventes videreført i en eller annen form, men organisering, finansieringsmekanismer, budsjettstørrelser og tematiske prioriteringer kan bli endret. Relevansen og innretningen på de ulike virkemidlene bør derfor vurderes fortløpende i lys av utviklingen av neste generasjon av Horisont Europa og Konkurranseevnefondet. Virkemidlene vil dreies fra forskning og mot næringslivet høyere opp på TRL-skalaen.

Gjennom EØS-avtalen er Norge involvert i 7 næringsutviklingsprogrammer finansiert av EØS-midlene. Programmene er en del av Norges bidrag til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i Europa, samtidig som de styrker samarbeid mellom Norge og mottakerlandene. Innovasjon Norge er fondsoperatør for programmer i Bulgaria, Hellas og Romania, samt programpartner for programmer i Estland. Kroatia, Latvia, Polen og Portugal. Hovedformålet er å bidra til grønn omstilling gjennom innovasjon (FOU), grønne investeringer og næringsutvikling gjennom samarbeid mellom lokale bedrifter og norske partnere.

Figuren viser et utvalg av europeiske virkemidler langs TRL-skalaen. Disse dekker samlet hele innovasjonskjeden fra grunnforskning og teknologiutvikling til demonstrasjon, skalering og markedsintroduksjon.

Figur 2. Europeiske programmer og partnerskap langs TRL-skalaen. Figuren viser noen relevante europeiske virkemidler for bærekraftig fôr. Noen partnerskap sin innplassering lang skalaen, som FutureFoodS, Agroecology og Animal Health and Welfare må leses med større forsiktighet, siden det ikke alle virkemidlene som tallfestet TRL, eller som har direkte fôrrelevans. Det er også flere av virkemidlene hvor TRL varierer etter utlysning og program.

Hva slags prosjekter passer her?

Europeiske virkemidler passer særlig for prosjekter som har internasjonal relevans, krever større kunnskapsløft eller kobler forskning, innovasjon, næringsutvikling og samfunnsutfordringer. For bærekraftig fôr kan dette være prosjekter om matsystemer, bioøkonomi, blå bioressurser, akvakultur, nye marine eller biobaserte råvarer, sirkulær økonomi og industrielle verdikjeder. Horisont Europa klynge 6 dekker mat, bioøkonomi, naturressurser, landbruk og miljø, mens Sustainable Blue Economy Partnership er relevant for blå bioressurser, akvakultur og utvikling av nye fôrråvarer fra havet. EØS-midlene kan passe for prosjekter hvor norske bedrifter er partner for utvikling av nye produkter og løsninger.

Hvilke aktører kan søke?

Målgruppa varierer mellom programmene, men europeiske ordninger retter seg ofte mot konsortier med forskningsinstitusjoner, næringsliv, offentlig sektor, interessegrupper og andre relevante aktører. Horisont Europa klynge 6 beskrevet som relevant for forskning, næringsliv, offentlig sektor og interessegrupper. Sustainable Blue Economy Partnership finansierer hovedsakelig forskningsinstitusjoner, men åpner også for næringsliv, offentlig sektor, SMB-er og samarbeid på tvers av forskningsmiljøer, offentlig sektor og næringer. CBE JU retter seg mot bedrift/industri, SMB-er og FoU-miljøer. For EØS-midlene er hovedsøker bedrifter i mottakerlandene, men norske bedrifter, forskningsinstitutter and andre aktører kan være partner i søknadene. I tillegg til finansielle virkemidler tilbyr Forskningsrådet og Innovasjon Norge søknadsstøtte og EU-rådgivning, som kan bidra til å styrke aktørenes muligheter for å nå fram i europeiske utlysninger

Hvor i utviklingsløpet passer ordningene?

Noen europeiske virkemidler kan plasseres langs TRL-skalaen, men dette gjelder ikke alle. Horisont Europa klynge 6 er plassert på TRL 2–8, Sustainable Blue Economy Partnership på TRL 2–6 og CBE JU på TRL 3–8. Andre programmer og partnerskap, som FutureFoodS, Agroecology og Animal Health and Welfare må leses med større forsiktighet. EØS-midlene passer for innovasjonsprosjekter nær markedet (TRL 5-8).

Hvordan kobles dette videre til neste finansieringssteg?

Europeiske prosjekter kan bygge videre på nasjonale eller regionale forprosjekter, men kan også brukes til å utvikle kunnskapsgrunnlag, teknologi, konsortier og dokumentasjon som senere kan tas videre i nasjonale virkemidler, pilotering, investering eller kommersialisering. For norske aktører kan et europeisk prosjekt være et viktig steg for å hente internasjonal kunnskap, etablere partnerskap og utvikle løsninger som senere kan testes, skaleres eller tas til markedet i Norge eller internasjonalt.

Eksempler på bruk i samfunnsoppdragenes utviklingsløp

Et prosjekt om nye marine fôrråvarer kan først utvikles gjennom nasjonale eller regionale forprosjekter, og deretter løftes inn i Sustainable Blue Economy Partnership dersom prosjektet krever internasjonalt samarbeid om blå bioressurser, akvakultur eller marine biomasser. Et prosjekt om biobaserte råvarer eller sirkulær bioøkonomi kan være relevant for CBE JU, særlig dersom fôringredienser inngår i en bredere biobasert verdikjede.

Regionale, fylkeskommunale og mobiliserende ordninger

Regionale og fylkeskommunale ordninger bør forstås som mobiliserende og prosjektmodnende virkemidler. De er særlig relevante i tidlig fase, der aktører skal finne sammen, avklare råvare- og sidestrømmer, utvikle en felles prosjektidé, kartlegge sirkulære verdikjeder eller bygge grunnlag for større søknader til nasjonale eller europeiske virkemidler. Missionssatsingen[9] er et nasjonalt samfunnsoppdrag for grønn og sirkulær næringsutvikling, forankret i alle landets fylkeskommuner. Målet er å skape 100 nullutslipps-industriområder, etablere minst to industrielle symbioser per fylke, og akselerere omstillingen mot en sirkulær økonomi innen 2030. Grøn region Vestland er et annet eksempel hvor hensikten er å få fart på den grønne omstillingen av industrien. FORREGION (Forskningsbasert innovasjon i regionene) er et nasjonalt program finansiert av Kommunal- og distriktsdepartementet, administrert av fylkeskommunene, og utformet for å hjelpe små og mellomstore bedrifter (SMB) med liten eller ingen tidligere forskningserfaring i gang med FoU (forskning og utvikling). De fleste fylker har i tillegg lagd forpliktene nettverk for å sette fart på industriell omstilling, for eksempel gjennom Grøn region Vestland[10] eller Klimapartnere [11].

Innovasjon Norge forvalter lån og tilskudd til bedrifter i det distriktspolitiske virkeområdet. Ordningene skal bidra til næringsutvikling og arbeidsplasser i hele landet. Regionale distriktsmidler skal bidra til utvikling, omstilling, vekst og kommersialisering, og omfatter både oppstartstilskudd, investerings- og utviklingstilskudd og risikolån.

De regionale virkemidlene har en særlig viktig koblingsfunksjon mellom samfunnsoppdragene. De kan mobilisere aktører rundt stedsspesifikke utfordringer og ressurser, og støtte tidlige avklaringer før prosjekter rettes inn mot mer tematiske nasjonale eller europeiske ordninger. I noen regioner vil fôr, bioressurser og primærnæringer være den mest naturlige inngangen, mens andre regioner vil ha sterkere utgangspunkt i industri, energi, materialstrømmer eller sirkulære næringsområder. Fellesnevneren er muligheten til å utvikle prosjekter som kobler regionale fortrinn med målene i ett eller begge samfunnsoppdragene.

Hva slags prosjekter passer her?

Dette nivået passer særlig for prosjekter med tydelig regional forankring, behov for aktørmobilisering eller potensial for å utvikle eller realisere sirkulære verdikjeder og industriell symbiose. Eksempler er prosjekter som handler om sidestrømmer, restråstoff, lokale eller regionale råvarestrømmer, grønne hub'er, sirkulære verdikjeder, kompetanseheving, regionalt FoU-samarbeid eller forprosjekter som skal modne en idé før videre finansiering.

Hvilke aktører kan søke?

Hvem som kan søke varierer mellom fylker og ordninger. Regionale ordninger kan rette seg mot bedrifter, konsortier, juridiske personer, forskningsmiljøer, kommuner, innovasjonsselskaper, næringsforeninger, klynger eller andre utviklingsaktører.

Hvor i utviklingsløpet passer ordningene?

Regionale og fylkeskommunale ordninger kan som hovedregel ikke plasseres presist på TRL-skalaen. De passer særlig i fasene før eller tidlig i et utviklingsløp: idéavklaring, mobilisering, forprosjekt, kompetansebygging, kartlegging og konsortieutvikling. Noen ordninger kan også støtte testing, samarbeid eller utviklingsprosjekter, men hovedfunksjonen er ofte å modne prosjektet for større

[9] Missionssatsingen - Hjem

[10] Grøn Region Vestland

[11] Ingen klarer å løse klimautfordringene alene - Klimapartnere: Ingen klarer klimautfordringene alene

virkemidler. Innovasjon Norges regionale lån og tilskudd kan bidra i flere deler av utviklingsløpet, fra oppstart til vekst og kommersialisering.

Hvordan kobles dette videre til neste finansieringssteg?

Regionale ordninger kan fungere som bro til nasjonale eller europeiske virkemidler. De kan bidra til å etablere konsortier, avklare problemstillinger, dokumentere behov, organisere samarbeid og utvikle prosjektgrunnlag. Når prosjektet er modnet, kan aktørene gå videre til Forskningsrådet, Innovasjon Norge, Siva, FFL/JA, FHF, Enova, EU-programmer eller andre relevante finansieringskilder. De fleste fylkeskommuner har i tillegg egne programmer rettet direkte mot industrielle symbioser og sirkulære verdikjede.

Eksempler på bruk i samfunnsoppdragenes utviklingsløp

Et regionalt prosjekt om utnyttelse av restråstoff eller sidestrømmer til fôr kan først bruke en regional ordning til å mobilisere aktører, kartlegge råvarestrømmer og etablere et forpliktende samarbeid. Deretter kan prosjektet videreutvikles til et FoU- eller innovasjonsprosjekt hos Forskningsrådet, FHF, FFL/JA eller Innovasjon Norge (både nasjonale og regionale ordninger).. Her kan Sivas ordninger bidra med testing/pilotering og industriell skalering. Dersom prosjektet krever internasjonalt samarbeid eller større kunnskapsløft, kan det også videreføres til Horisont Europa, Sustainable Blue Economy Partnership eller CBE JU.

Norges forskningsråd
Besøksadresse: Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01

post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Publikasjonen kan lastes ned fra
www.forskningsradet.no/publikasjoner

ISBN 978-82-12-04261-2 (pdf)

